

UPRAVLJANJE IN VODENJE JAVNO-ZDRAVSTVENE PRAKSE

Vrste zdravstvenega zavarovanja in zdravstveno
zavarovanje v Sloveniji

doc. dr. Branko Gabrovec

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

VRSTE ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

Trije osnovni sistemi zdravstvenega zavarovanja:

- Socialni sistem zdravstvenega zavarovanja (Bismark)
- Model nacionalnega zdravstvenega varstva (Beveridge)
- Tržno naravnani sistem zdravstvenega zavarovanja; komercialni, Semaškov

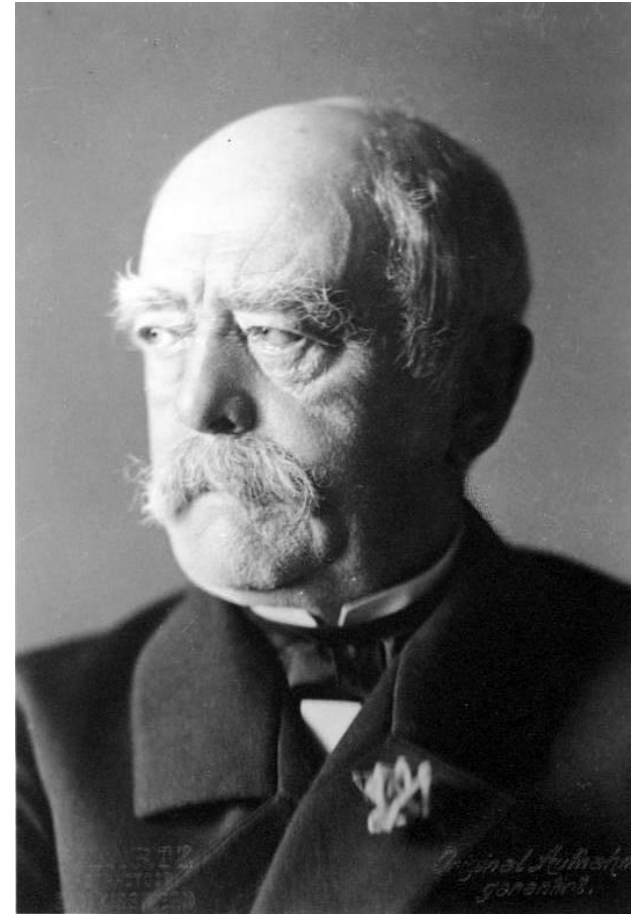

Otto von Bismarck

1815 – 1898

Pruski diplomat, politik, pisatelj, in kancler (1871 – 1890).

Prva socialna država v sodobnem svetu.

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

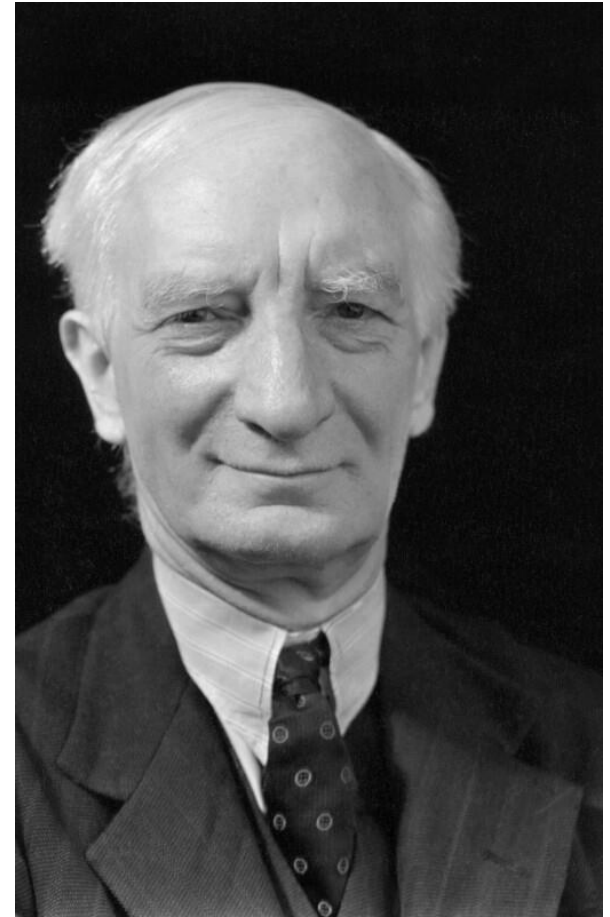
SOCIALNI SISTEM ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA (Bismark)

- 1883 – Nemčija,
- Obvezno za vse zaposlene,
- Prispevki so bili obvezni za zaposlene in za delodajalce,
- Solidarnost: tudi za osebe, ki nimajo dohodkov,
- Za zdravstveno blagajno skrbi zavarovalnica (avtonomno),
- Prispevek je bil opredeljen z deležem plače,
- Pokritje stroškov vsem - glede na potrebe in ne glede na prispevek,
- Pravica do denarnih nadomestil (bolniška, porod, brezposelnost...),
- Cene zdravstvenih storitev so dogovorili partnerji (zavarovalnica, država, zdravstveni delavci),
- (Nemčija, Avstrija, Francija, Belgija, Nizozemska, Slovenija).

William Henry Beveridge

1879 – 1863

Britanski ekonomist in liberalni politik

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

MODEL NACIONALNEGA ZDRAVSTVENEGA VARSTVA (BEVERIDGE)

- Po drugi svetovni vojni (1948): Velika Britanija (**N**ational **H**ealth **S**ervice),
 - Sredstva zagotavlja država iz davkov. Davki => državni proračun,
 - Zagotavlja materialne, kadrovske, tehnološke in organizacijske pogoje,
 - Upravljanje in nadzor vlade v okviru zakonodaje in pravilnikov,
 - Deloma tudi privatni sector,
 - Dostop do zdravstvenih storitev univerzalen za vse državljane,
 - (Velika Britanija, Švedska, Danska, Kanada, Finska, Italija...).
-
- Univerzalno zdravstveno zavarovanje: Video (WHO): <https://youtu.be/hanynbrATug>

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

TRŽNO NARAVNAN SISTEM ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

- K dobičku naravnani sistem,
- Ni socialnega vidika: tipičen primer so ZDA,
- Lahko zasebne zavarovalnice ali nosilci državnega zavarovanja,
- Zavarovalec postavlja pogoje zavarovanja - obseg zavarovanja je zelo različen, ni obvezen,
- Zakonska ureditev je šibka - zasebne zavarovalnice lahko tudi zavrnejo sprejem zavarovanca,
- Plačevanje premij, izbor programov ter rizikov, ki jih zavarovanje pokrije (ovrednotenje ogroženosti in specifično izračunane premije za posameznika).

Nikolaj Aleksandrovič Semaško

1874 – 1849

Ruski zdravnik in profesor socialne medicine, prvi narodni komisar za zdravstvo

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

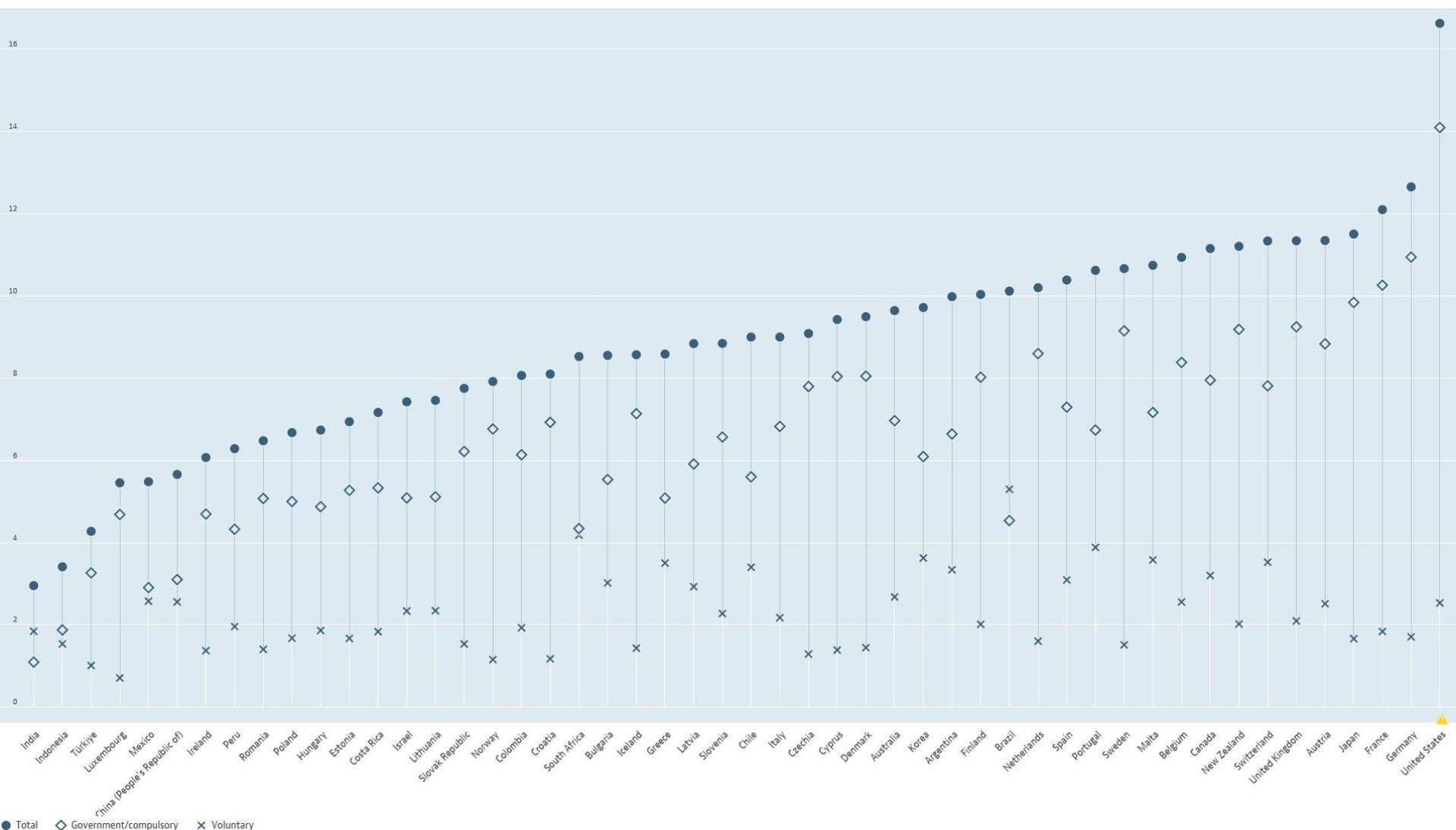
MODEL SOCIALISTIČNE ZDRAVSTVENE SLUŽBE

- Temelji na socialističnih načelih, nastal v Sovjetski zvezi;
- Vzporednica Beveridgevome modelu nacionalne zdravstvene službe (razlika je ideološka),
- Socialistična družba je preko svojih državnih institucij dolžna zagotoviti vse dobrine povezane z zdravjem,
- Zasebna praksa ni možna,
- Sovjetska zveza, socialistične države, prvine tudi v Jugoslaviji.

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE DANES

- Mešan sistem
- Delitev stroškov (cost-sharing)
- Sozavarovanje (coinsurance)

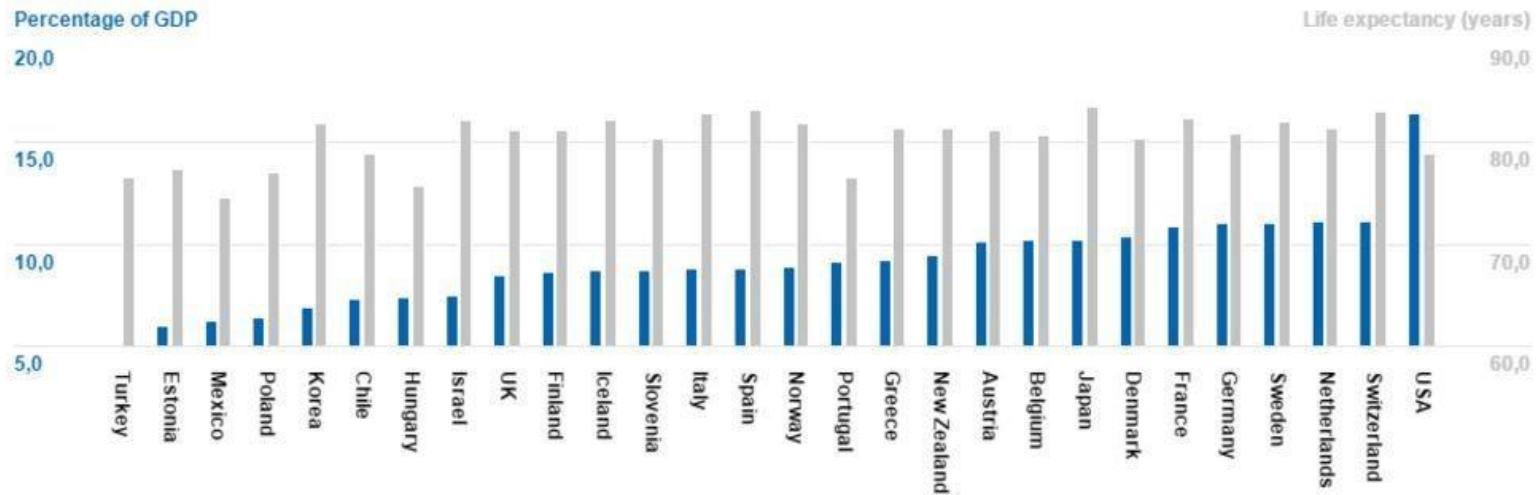
OECD: Health spending Total / Government/compulsory / Voluntary, % of GDP, 2022 or latest available

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

Cost of healthcare

Percentage of GDP (2013) compared with life expectancy (2013)

Source: OECD

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V SLOVENIJI- značilnosti pred letom 1992

- Manjše zavarovalne družbe sredi 19. stoletja,
- Uvedba obveznega zdravstvenega zavarovanja - 1889 (Bismark),
- Nazadovanje po I. svetovni vojni,
- Uvajanje skupnega zdravstvenega in socialnega varstva po II. svetovni vojni – nacionalno zdravstveno varstvo,
- Delitev zdravstvenega in socialnega varstva v začetku 70-ih.

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V SLOVENIJI- značilnosti po letu 1992

- Opustitev sistema nacionalnega zdravstvenega varstva,
- Uvedba zdravstvenega zavarovanja po Bismarcku,
- Uvedba prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja - uveljavljanje načela sozavarovanja,
- Mešan, javno zasebni sistem izvajanja dejavnosti,
- Koncesioniranje zasebne dejavnosti za javna sredstva,
- Partnerski pristop k oblikovanju obsega in vsebine programa ter elementov cen zdravstvenih storitev.

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V SLOVENIJI- značilnosti po letu 1992

Zasebno v zdravstvu- kaj od tega imamo v Sloveniji,

- Zasebno izvajanje zdravstvene dejavnosti,
- Zasebno zdravstveno zavarovanje,
- Zasebno lastništvo,
- Zasebno upravljanje.

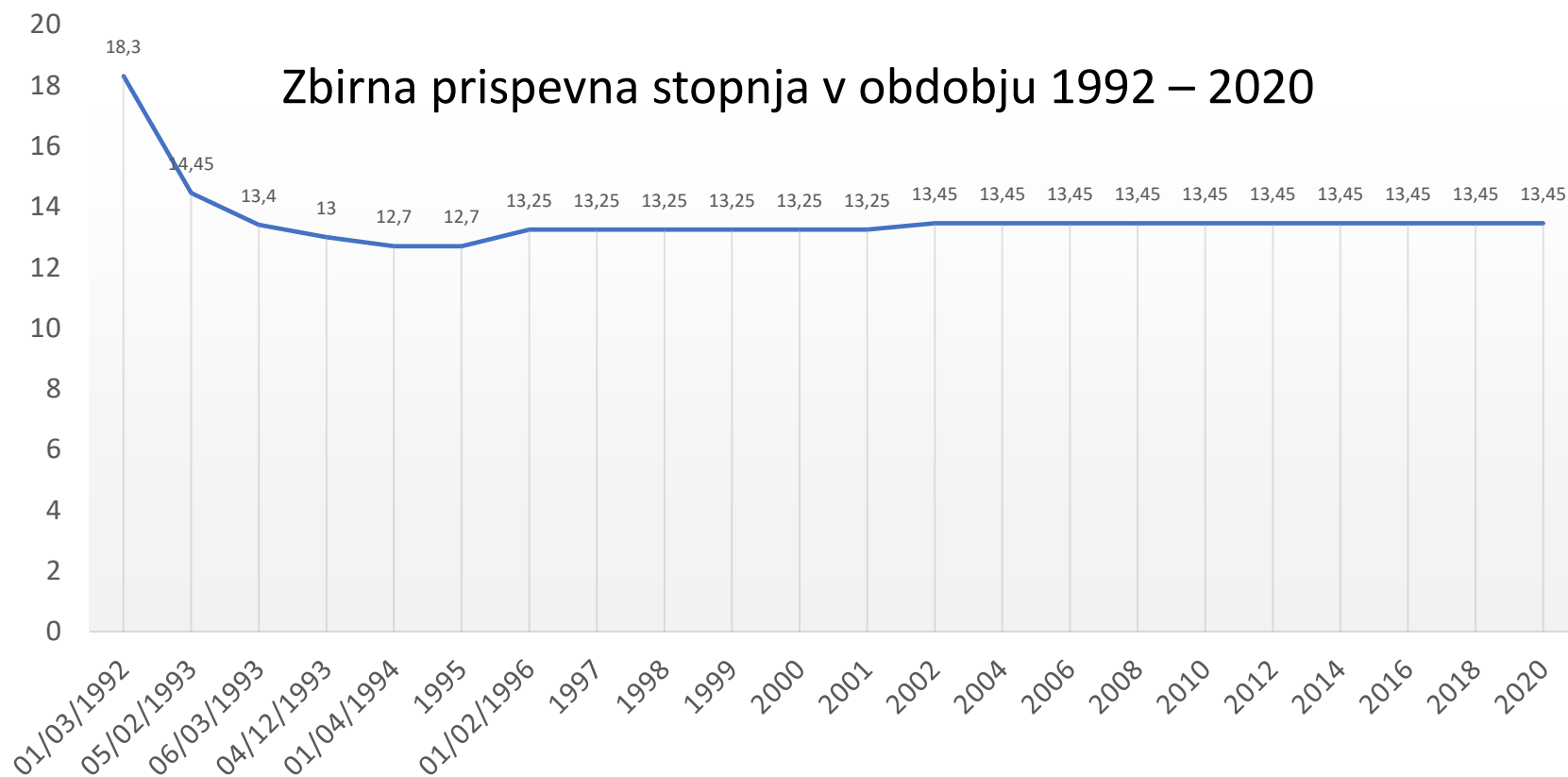
ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V SLOVENIJI

OBVEZNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

- Gre za sistem solidarnostnega in vzajemnega prevzemanja posameznikovih tveganj,
- Prispevki se delijo enakopravno med delodajalci in delojemalci,
- Zajeti so vsi državljani - velja splošna obveznost in pravica biti zavarovan,
- Raven prispevka letno določa skupščina ZZZS, potrdi pa Državni zbor.

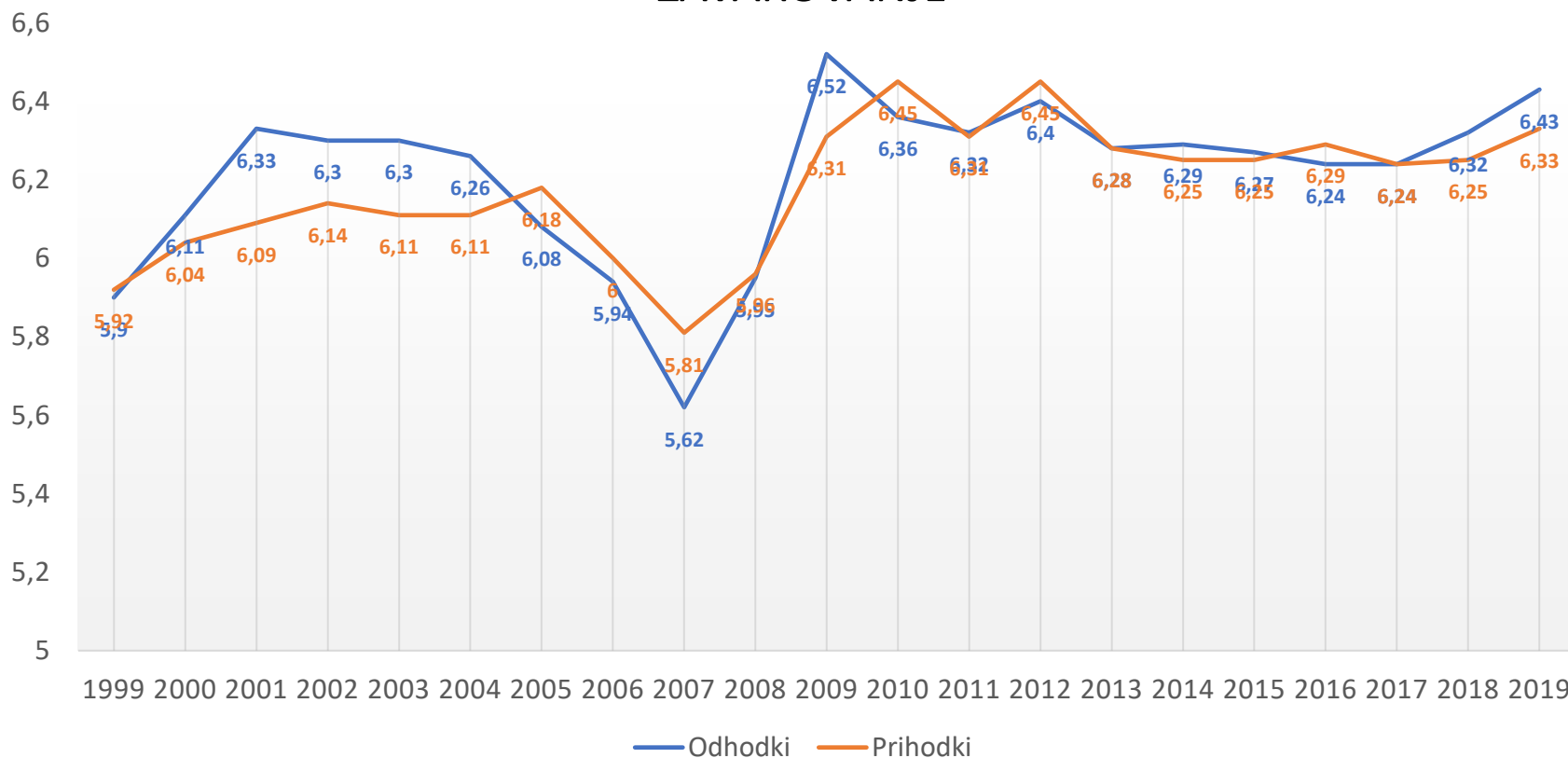
ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V SLOVENIJI

Vir: www.zzzs.si

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V SLOVENIJI

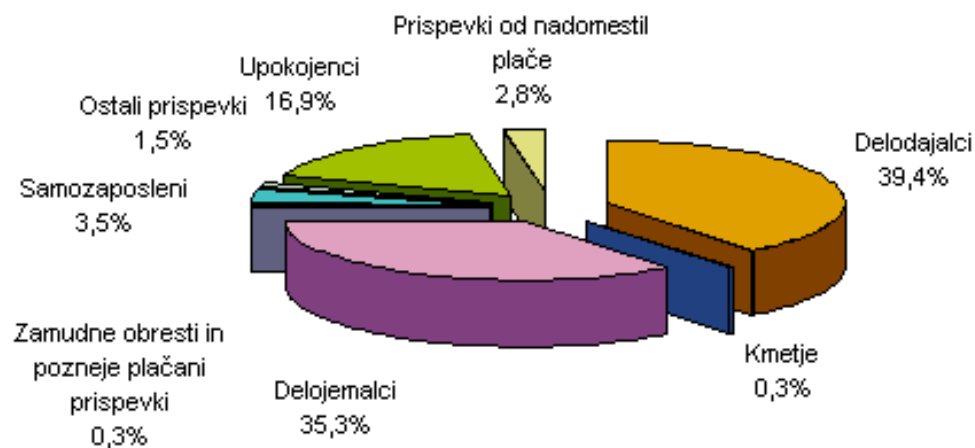
PRIHODKI IN ODHODKI V DELEŽU BDP ZA OBVEZNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

VIR: WWW.ZZZS.SI

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V SLOVENIJI

STRUKTURA PRISPEVKOV ZAVAROVANCEV

vir: www.zzzs.si

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V SLOVENIJI

OBSEG OBVEZNEGA ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

- Imamo samo eno, zakonsko opredeljeno, zavarovalnico za obvezno zdravstveno zavarovanje,
- Bolezni in storitve, ki jih zajema obvezno zdravstveno zavarovanje so zakonsko določene.

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V SLOVENIJI

OBSEG OBVEZNEGA ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

- Pogodbena razmerja med zavarovanci (dražava) in zavarovalnico ter izvajalci : SPLOŠNI DOGOVOR ZA POGODBENO LETO/UREDBA,
- Določen je obseg dejavnosti ter način in raven plačila.

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V SLOVENIJI

DOGOVARJANJE: Partnerji

Ministrstvo za zdravje

Zavod za zdravstveno zavarovanje
Slovenije

Izvajalci

Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije

Zdravniška zbornica Slovenije

Lekarniška zbornica Slovenije

Skupnost slovenskih naravnih zdravilišč

Skupnost socialnih zavodov Slovenije

Skupnost organizacij za usposabljanje

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V SLOVENIJI

OBSEG OBVEZNEGA ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

PRAVICE DO ZDRAVSTVENIH STORITEV – 1:

- preventivni ukrepi,
- zdravljenje zaradi poklicnih bolezni in poškodb pri delu,
- nujna medicinska pomoč,
- zdravljenje na domu in v socialnih zavodih.

PRAVICE DO ZDRAVSTVENIH STORITEV – 2:

- zdravljenje nalezljivih bolezni,
- zdravljenje kroničnih bolezni,
- zdravstvene storitve za osebe stare do 18 let in študente,
- zdravstvene storitve v zvezi z načrtovanjem družine, nosečnostjo in porodom.

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V SLOVENIJI

DOPOLNILNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

- Uvedeno 1993 zaradi potrebe po dodatnem denarju v zdravstvu,
- V začetku je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) zbiral tako osnovno kot dopolnilno zavarovanje,
- Leta 1999 pa je bila ustanovljena prostovoljna zavarovalnica Vzajemna, na katero je zavod prenesel vsa prostovoljna zavarovanja. Nato sta se za zbiranje prostovoljnih zavarovanj odločili še druge zavarovalnice.

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V SLOVENIJI

DOPOLNILNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

- Prostovoljno zdravstveno zavarovanje, ki krije razliko med polno ceno zdravstvenih storitev in zavarovalnim kritje iz naslova obveznega zdravstvenega zavarovanja;
- Zavarovanje **ni obvezno**, je pa nujno, če se želite izogniti plačevanju zdravstvenih storitev,
- Ker so stroški zdravstvenih storitev zelo visoki, jih obvezno zdravstveno zavarovanje ne krije v celoti. Razliko do polne cene krije dopolnilno zdravstveno zavarovanje. Višina doplačil je zelo različna, od 5 % pa vse tja do 90 %. **V povprečju pa obvezno zdravstveno zavarovanje krije 70 % stroškov zdravstvenih storitev**, dopolnilno zdravstveno zavarovanje pa preostalih 30 %.

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V SLOVENIJI

UKINITEV DOPOLNILNEGA ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA IN UVEDBA OBVEZNEGA ZDRAVSTVENEGA PRISPEVKA

- Z 31. decembrom 2023 je bilo ukinjeno prostovoljno dopolnilno zdravstveno zavarovanje. S 1. januarjem 2024 je bil uveden obvezni zdravstveni prispevek (OZP),
- Prvi mesec, za katerega je potrebno plačati obvezni zdravstveni prispevek, je januar 2024, prvo plačilo pa se zato praviloma izvede februarja 2024,
- Za obdobje od vključno meseca januarja 2024 do vključno februarja 2025 znaša obvezni zdravstveni prispevek 35 EUR mesečno. Obvezni zdravstveni prispevek se uskladi enkrat letno.